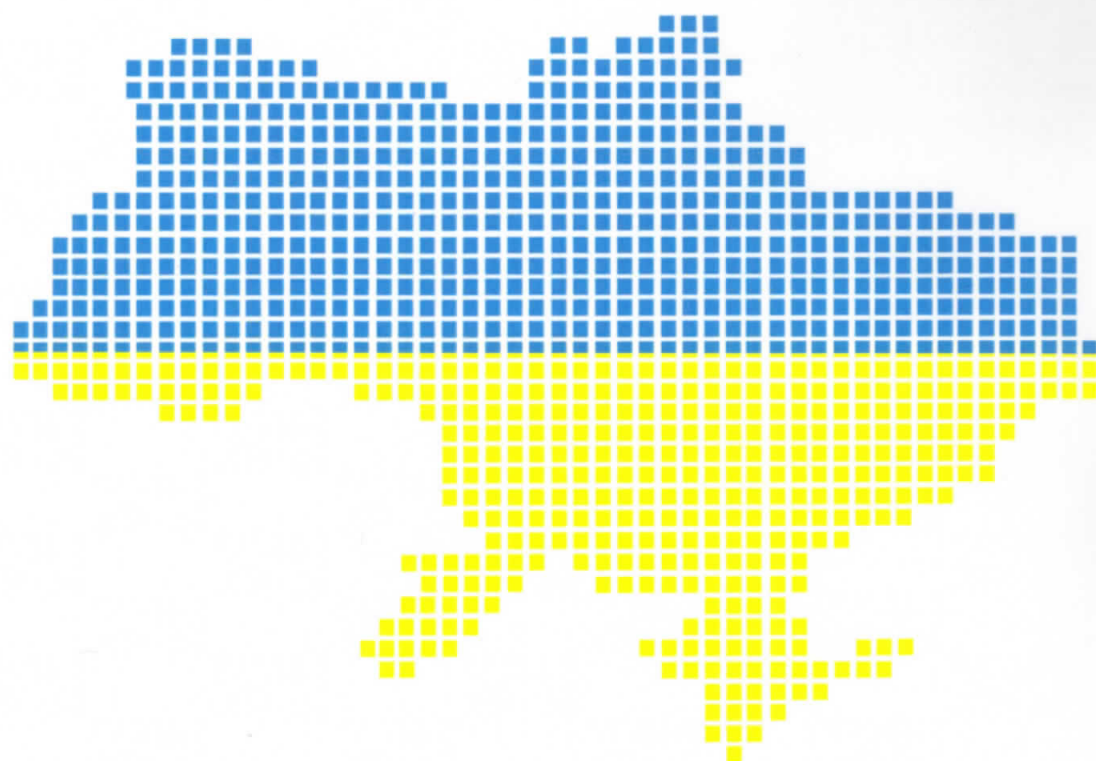

РЕГІОНАЛЬНА
ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ

ISSN 2311-8946

1(08)

2016

ISSN 2311-8946

Науково-практичний журнал

**«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ»**

1 (08) січень 2016 року

Запоріжжя

2016

Науково-практичний журнал

Регіональна економіка та управління

1 (08) січень 2016 року

Редагування: Н. Літвиненко
Комп'ютерна верстка: С. Коваленко

Бібліографічний опис всіх статей журналу
представлено у www.elibrary.ru

Відповідальність за достовірність
інформації, яка представлена в друкованих
матеріалах, несуть автори.
Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.

Засновник науково-практичного журналу
ГО «Східноукраїнський інститут
економіки та управління»

Свідцтво про державну реєстрацію ЗМІ:
КВ № 20514-10314Р від 20 грудня 2013 р.

Будь ласка, якщо у вас є запитання
до редакції, звертайтеся до нас
за телефоном або електронною поштою:
office@siee.zp.ua; +38 095 314 96 69

Підписано до друку 09.02.2016 р.
Формат 64x90/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 21,16. Тираж 100 прим.
Зам. 0116. Ціна договірна.

Надруковано: ГО «Східноукраїнський
інститут економіки та управління»
Україна, м. Запоріжжя,
проспект Леніна 109, офіс 214

ЗМІСТ

Алейнікова Н.М. Проблеми функціонування акціонерного капіталу в Україні.....	6
Бардаш С.В., Баранюк Ю.Р. Фінансовий аудит державного сектору національної економіки.....	10
Гірняк К.М., Батюк О.Я. Конфліктні ситуації в управлінні колективом.....	14
Безкровний О.В., Хомкін М.С., Леончікова В.І. Історія виникнення та розвитку єдиного (фіксованого сільськогосподарського) податку.....	17
Березянко Т.В. Теоретико-методологічне підґрунтя зміни орієнтації розвитку національного ринкового суспільства.....	21
Ковінько О.М., Блажкевич Т.В., Бертман Т.І. Актуальні проблеми ціноутворення на підприємствах.....	25
Богачев Р.М. Методологічна основа процесів самоорганізації соціальних систем.....	29
Бочарова Ю.С. Практические аспекты раскрытия информации о финансовых инструментах.....	36
Волга В.О. Особенности национальных систем державного регулювання ринків мікрофінансування країн ЄС.....	40
Гула А.С. Теоретичні концепції кредиту: еволюція поглядів.....	48
Давиденко О.В., Батракова Т.І. Механізм управління фінансовими ризиками підприємства.....	52
Фурман А.М., Зеленський А.В. Імплементація світового досвіду бюджетно-податкового регулювання до вітчизняних умов.....	56
Коваленко В.В. Управління кредитним портфелем в умовах фінансової невизначеності функціонування банків.....	60
Коніна М.О. Шляхи підвищення ефективності функціонування податкової системи України в сучасних умовах.....	64

Hirnyak Kateryna Mykhaylivna

PhD, Associate Professor,
Associate Professor of International Management
Lviv National University of Veterinary Medicine
and Biotechnology named after SZ Gzhytsky

Batiuk Oksana Yaroslavivna

Senior Lecturer in Information Technology
Lviv National Agrarian University

CONFLICTS IN THE MANAGEMENT TEAM

Summary

The article discusses the concept of conflicts arising in the team while working employees. Showing sources of conflict. An analysis of research conflicts in groups, which will highlight certain stages of the conflict. Each stage of the conflict in some applicable justified. The methods of conflict management in collective organization and disclose their identity. It is proved that the main task of a manager is to adjust abilities and manage conflict situations in the organization.

Keywords: management, conflict, team situation, search, manager, style, technique, organization.

УДК 336.225.5

Безкровний Олександр Валентинович
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Полтавської державної аграрної академії

Хомкін Михайло Сергійович
студент
Полтавської державної аграрної академії

Леончікова Вероніка Ігорівна
студент
Полтавської державної аграрної академії

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЄДИНОГО (ФІКСОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО) ПОДАТКУ

В статті розглянуто єдиний (фіксований сільськогосподарський) податок як один з інструментів стимулювання розвитку сільськогосподарських товаровиробників. Здійснено ретроспективний аналіз функціонування даного податку моменту появи до нинішнього часу з врахуванням останніх змін і новацій. Акцентовано увагу на останніх найбільш докорінних змінах в оподаткування користувачів сільськогосподарських угідь.

Ключові слова: податки, фіксований сільськогосподарський податок, єдиний податок, грошова оцінка, сільськогосподарські угіддя.

Постановка проблеми. Сфера сільського господарства знаходиться під постійним наглядом держави. Для аграрної країни це галузь яка виступає гарантом продовольчої безпеки й стабільного розвитку економіки. Підприємства сільськогосподарської галузі з низькою прибутковістю, недостатністю обігових коштів потребують певних заходів стимулювання, серед яких особливе місце посідає стимулювання через важелі податкової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інструментів стимулювання розвитку сільського господарства займалися зарубіжні й вітчизняні вчені. Значний внесок в розробку даного напрямку внесли К. О. Ващенко, З. С. Варналій, В. Є. Воротін, В. М. Геєць, О. В. Гривківська, А. Д. Діброва, В. М. Жук, Е. М. Кужель, О. В. Лібанова, Л. Д. Тулуш, С. В. Юшко та ін.

Постановка завдання. Віддаючи належне напруженості вчених в сфері оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, слід говорити про необхідність продовження досліджень пов'язаних із оцінкою функціонування прямих по-

датків в галузі сільського господарства, яскравим виразником яких і є єдиний (фіксований сільськогосподарський) податок

Виклад основного матеріалу дослідження. З прийняттям незалежності сільськогосподарські підприємства в Україні оподатковувалися на загальних підставах. До липня 1997 р. вони мали єдину пільгу щодо податку на прибуток в частині прибутку, який було отримано від виробництва продукції сільського господарства та продуктів переробки. На той час з боку держави підтримка сільськогосподарських товаровиробників була обмеженою, мали місце дефіцит кредитних ресурсів і зростаючий рівень податкового навантаження, що призводило до погіршення фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств. У 1997 та 1998 рр., як свідчить С. Юшко була спроба нормалізувати ситуацію шляхом ухвалення законів про списання та реструктуризацію податкової заборгованості сільськогосподарських товаровиробників [11].

Одним із методів зупинення спаду, здійснення підтримки, стабілізації сільськогосподарського

виробника, забезпечення продовольчої безпеки держави, нарощування агропромислового виробництва стало введення, Законом України «Про фіксований сільськогосподарський податок» від 17.12.98 р. № 320-XI, з 1998 р. такої альтернативної системи оподаткування як фіксований сільськогосподарський податок (далі – ФСП) [2].

Однак у 1998 році його справляння передбачалося у порядку експерименту не на всій території України, а тільки в кількох районах: Глобинському районі Полтавської області, Старобешівському районі Донецької області, Ужгородському районі Закарпатської області. Починаючи з 1 січня 1999 року, на підставі Указу Президента України від 18 червня 1998 року і Закону України від 17 грудня 1998 року справляння фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється на всій території України.

Фіксований сільськогосподарський податок став, за словами В. Уркевича, загальнодержавним податком і являв собою платіж, поглинаючий сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів), що сплачуються до бюджетів і державних цільових фондів, а саме: податку на прибуток підприємств; плати (податку) за землю; податку з власників транспортних засобів і інших самохідних машин і механізмів; комунального податку; збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету; збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту населення; збору на обов'язкове соціальне страхування; збору на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України; збору на обов'язкове державне пенсійне страхування; збору в державний інноваційний фонд; плати за придбання торгового патенту на здійснення торгової діяльності; збору за спеціальне використання природних ресурсів (щодо користування водою для цілей сільського господарства) [10].

Платниками фіксованого податку було визначено сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм (колективні і державні сільськогосподарські підприємства, акціонерні товариства, агрофірми, селянські (фермерські) господарства та інші виробники сільськогосподарської продукції, що здійснюють діяльність з виробництва, переробки і збуту сільськогосподарської продукції. Причому сума доходу таких підприємств, отримана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва і її переробки за попередній звітний (податковий) рік, повинна становити не менше 50% загальної суми валового доходу цього підприємства, за наявності сільськогосподарських угідь.

Платниками фіксованого сільськогосподарського податку стали також власники земельних ділянок та землекористувачі, в тому числі орендарі, які виробляють товарні сільськогосподарські продукти, крім власників та землекористувачів земельних ділянок, переданих для ведення особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного будівництва, а також наданих для городництва, сінокошення та випасання худоби [4; 6].

Об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, у тому числі й на умовах оренди.

Ставка фіксованого податку встановлювалася по областях з кожного гектара сільськогосподарських угідь у процентному співвідношенні до їх грошової оцінки, проведеної за станом на 1 липня 1995 р., згідно з Методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, у таких розмірах: для ріллі, сінокошних угідь і пасовищ – 0,5; для багаторічних насаджень – 0,3; для земель водного фонду – 1,5 відсотка грошової оцінки одиниці площі ріллі.

В 2004 р., як вважає О. Калініченко, саме реакцією законодавців на постійно зростаючу кількість зловживань у сфері оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком було підвищення мінімальної частки доходу (від реалізації продукції), що необхідна для отримання статусу платника цього податку з 50% до 75% [3].

В 2005 р після продовження дії фіксованого сільськогосподарського податку у механізмі його справляння сталися деякі зміни, а саме: до кола платників приєдналися рибницькі, рибальські, риболовецькі господарства, які займаються розведенням, вирощуванням та виловом риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках, водосховищах); з 12 податків, у рахунок яких сплачувався фіксований сільськогосподарський податок, залишилось бі одночасно з'являлася необхідність сплачувати збір на обов'язкове пенсійне страхування визначали окремо за спеціальною ставкою від об'єкта оподаткування і сплачували за всіх працівників.

Стає очевидним, як зауважують М. Дем'яненко та Л. Тулуш, поновлення зростання податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників. Частковою компенсацією цього навантаження є зниження в 3,33 рази ставки фіксованого сільськогосподарського податку, а також наявність зафіксованої станом на 1995 р. і покладеної в основу розрахунку податку грошової оцінки землі, яка безперечно працює на користь платника такої альтернативи [1; 9].

З січня 2011 р. оподаткування за фіксованим сільськогосподарським податком регулюється Податковим кодексом і фактично до кінця 2014 р. правила справляння фіксованого сільськогосподарського податку залишаються тими ж, які встановились у 2005 р., зокрема зберігається діючий розподіл суми податку до сплати між кварталами дозволяючи враховувати сезонність, що є дуже важливим фактором в оподаткуванні сільськогосподарських підприємств і надає можливість використовувати грошові кошти з більшою продуктивністю [5].

На початку 2015 в податковому законодавстві, яке обслуговує сільськогосподарську галузь сталися суттєві зміни. Так в Україні зменшується кількість податків: з 22 до 9. Деякі податки не скасовані повністю, а лише трансформовані за принципом «два в одному», саме така трансформація відбулася з фіксованим сільськогосподарським податком, котрий відтепер став четвертою групою єдиного податку [7].

Основною умовою переходу сільськогосподарських підприємств на сплату єдиного податку четвертої групи, як і раніше, є дотримання частки сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік, яка має дорівнювати або перевищувати 75 відсотків.

В той же час, вагомих змін зазнала база оподаткування – нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь. До проведення податко-

Таблиця 1

Середньообласна нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь у Полтавській області

Види угідь	Грошова оцінка середньо-обласна станом на 1.07.95 р., грн	Коефіцієнт індексації станом на 1.01.15 р.	Грошова оцінка середньо-обласна станом на 1.01.15 р., грн ¹	Коефіцієнт індексації станом на 1.01.16 р.	Грошова оцінка середньо-обласна станом на 1.01.16 р., грн ²
Рілля та перелоги	4121	3,997	28543,76	1,200	34251,60
Природні сіножаті	1567	3,997	5955,23	1,200	7146,28
Природні пасовища	1099	3,997	4532,37	1,200	5438,84
Багаторічні насадження	12460	3,997	42416,84	1,200	50576,21

¹ За даними Держземагентства; ² розраховано автором

вої реформи використовувалась вартісна оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь та земель водного фонду проведена за станом на 1 липня 1995 р. Тобто база оподаткування фіксованого сільськогосподарського податку не індексувалась. Починаючи з 2015 р., у відповідності з п. 2921.2 ПКУ базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року. Кумулятивне значення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель з 1995 р. станом на 1 січня 2015 р. становило 3,997. Водночас, при визначенні бази оподаткування сільськогосподарським товаровиробникам необхідно врахувати, що показники нормативної грошової оцінки гектара ріллі окремої земельної ділянки, проведеної станом на 1 липня 1995 р., застосовуються із коефіцієнтом 1,756.

Разом із значним зростанням бази оподаткування були переглянуті та збільшені розміри ставок єдиного податку для аграріїв, котрі вирости втричі. Як і раніше, їх розмір залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та у відповідності з пп. 293.9 ПКУ з 2015 р. становить (у відсотках бази оподаткування): для ріллі, сіножатей і пасовищ – 0,45; для багаторічних насаджень – 0,27; для земель водного фонду – 1,35; для ріллі, сіножатей і пасовищ, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті – 3.

Важливим є те, що у цьому році змінено порядок сплати єдиного податку четвертої групи. Так, сплата податку проводилась щомісяця у розмірі третини суми податку, визначеної за кожний квартал від річної суми податку у розмірах: перший та другий квартали – по 10%, третій квартал – 50%, четвертий – 30%. З 2015 р. платники єдиного податку четвертої групи сплачують податок щоквартально у тих же відсотках.

Законодавчі нововведення на початок 2016 р. знову змінили окремі положення в механізмі управління єдиного податку сільськогосподарськими товаровиробниками. По-перше, знову зросли ставки податку. Відтепер їх розмір збільшено в 1,8 рази і складає для ріллі, сіножатей і пасовищ – 0,81%; для багаторічних насаджень – 0,49%; для земель

водного фонду – 2,43%; для ріллі, сіножатей і пасовищ, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті – 5,4%. По-друге, знову проіндексовано нормативну грошову оцінку сільськогосподарських угідь, що є базою для обчислення податку з використанням коефіцієнта 120% [8].

З метою економічного обґрунтування наслідків введення індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь, було проаналізовано зміни абсолютного розміру показників грошової оцінки угідь у Полтавській області (табл. 1).

Відповідно отриманих даних найбільшого збільшення зазнали рілля та перелоги, нормативна грошова оцінка яких збільшилась в 2015 р. порівняно з 1995 р. на 24422,8 грн за га., а у 2016 р. ще на 5707,84 грн тобто майже у 8,4 рази з моменту появи податку до нинішнього часу. Абсолютний розмір грошової оцінки за 1 га природних сіножатей, пасовищ та багаторічних насаджень збільшився відповідно менше, однак відносно його зростання теж було суттєвим – більше ніж в чотири п'ять раз.

Як наслідок, наведених у таблиці змін, а також змін в розмірах ставок податку маємо суттєву зміну розміру єдиного (фіксованого сільськогосподарського) податку за період його існування. Так, якщо у 1999 р. його розмір на 1 га ріллі в Полтавському регіоні становив 20,61 грн, то на 2016 р. його розмір зріс до 277,44 грн, або майже в 13,5 раз.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, сплата фіксованого сільськогосподарського податку має низку переваг порівняно із загальною системою оподаткування. Серед них необхідно виділити зменшення кількості податків і зборів, що сплачуються. Це, в свою чергу, істотно полегшує ведення податкових обліку і звітності, не вимагає додаткових знань у галузі оподаткування і необхідності відстеження змін, які стосуються сплати всіх передбачених податків і зборів та досить часто вносяться у чинне податкове законодавство.

В той же час невпинне зростання величини єдиного (фіксованого сільськогосподарського) податку в останні роки засвідчує той факт, що при всій позитивній для галузі ролі даного податку, його потенціал пов'язаний із створенням фінансових гарантій для розвитку сільських територій не є до кінця використаним.

Література:

1. Дем'яненко М. Я. Проблеми адаптації податкової системи до умов агропромислового виробництва / М. Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2008. – С. 17–24.
2. Закон України «Про фіксований сільськогосподарський податок», від 17 грудня 1998 р. № 320-14 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до матер.: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Калініченко О. О. Аналіз фіксованого сільськогосподарського податку в Україні / О. О. Калініченко // Фінансові послуги та розвиток суб'єктів господарювання в Україні: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених, магістрів і студ. старших курсів. – Х.: ХІФ УДУФМТ, 2008. – С. 300–302.
4. Костенко О. Щодо визначення платників фіксованого сільськогосподарського податку / О. Костенко // Юридична Україна. – 2007. – № 10. – С. 62–66.
5. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями у редакції від 28.12.2014 р. // zakon.rada.gov.ua
6. Про затвердження Положення про порядок справляння та обліку фіксованого сільськогосподарського податку: постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1999 р. № 658 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 16. – С. 659.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи [Електронний ресурс]: закон України [від 28.12.2014 р. № 71-VIII]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році [Електронний ресурс]: закон України [від 24.12.2015 р. № 909-VIII]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
9. Тулуш Л. Д. Розвиток системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в умовах членства України в СОТ [Електронний ресурс] / Л. Д. Тулуш. – Режим доступу до статті: <http://magazine.faa.org.ua/content/view/792/35/>.
10. Уркевич В. Ю. Фіксований сільськогосподарський податок / В. Ю. Уркевич // Актуальні проблеми юридичної науки: Тези доп. та наук. повідомлень наук. конф. молодих учених та аспірантів. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2000. – С. 55–57.
11. Юшко С. В. Фіксований сільськогосподарський податок: історія та перспективи застосування / С. В. Юшко // Фінанси України. – 2009. – № 11. – С. 63–72.

Безкровний Александр Валентинович

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры финансов и кредита
Полтавской государственной аграрной академии

Хомкин Михаил Сергеевич

студент
Полтавской государственной аграрной академии

Леончикова Вероника Игоревна

студент
Полтавской государственной аграрной академии

ІСТОРИЯ ВОЗНИКНОВЕННЯ І РОЗВИТТЯ ЄДИНОГО (ФІКСИРОВАНОГО СІЛЬСЬКОХОЗЯЙСТВЕННОГО) НАЛОГА

Аннотация

В статье рассмотрен единый (фиксирован сельскохозяйственный) налог как один из инструментов стимулирования развития сельскохозяйственных товаропроизводителей. Осуществлен ретроспективный анализ функционирования данного налога момента появления до нынешнего времени с учетом последних изменений и новаций. Акцентируется внимание на последних наиболее коренных изменениях в налогообложении пользователей сельскохозяйственных угодий.

Ключевые слова: налоги, фиксирован сельскохозяйственный налог, единый налог, денежная оценка, сельскохозяйственные угодья.

Bezkrvnuj Oleksandr Valentinovich

PhD, Associate Professor,
Associate Professor of Finances and Credit
Poltava State Agrarian Academy

Khomkin Mykhajlo Serhijvich

Student
Poltava State Agrarian Academy

Leonchikova Veronica Ihorivna

Student
Poltava State Agrarian Academy

HISTORY OF ORIGIN AND DEVELOPMENT OF THE UNITED (FIXED AGRICULTURAL) TAX

Summary

The united (the agricultural is fixed) tax as one of instruments of stimulation of development of agricultural commodity producers is considered in the article. The retrospective analysis of functioning of this tax of moment of appearance is carried out to present time taking into account the last updates and innovations. Attention is accented on the last most native updates in taxation of users of agricultural lands.

Keywords: taxes, an agricultural tax, united tax, money estimation, agricultural lands, is fixed.